

aquincumi orgona rekonstrukciója 1936-ban, valamint a szegedi Fogadalmi templom óriáshangszerének elkészítése Geyer József tervei alapján (1931), amely ma is Európa egyik legnagyobb orgonája. Az unokák 1941-ben kerültek a gyár élére és az államosításig vezették azt. *Angster József és Angster Imre* együtt szenvedték meg azokat a megalázó éveket, amelyek ellehetlenítették munkájukat és megcsúfolták három generáció európai hírű tevékenységét.

Angster Imre (1916–1990) Angster Oszkár fia volt. Kereskedelmi érettségit szerzett, s 1935-től dolgozott a gyárban. Az orgonaépítés minden fázisában jártas lett, később a műszaki tervek készítését vette át, hangszerkészítő mestervizsgát tett. Az államosítás után főkönyvelőnek nevezték ki. *Angster József* (sz. 1917) Angster Emil legidősebb fia. Diplomáját a Budapesti Műszaki Egyetemen szerezte. Ő létesítette a gyár rákos-palotai fióküzemét. Az államosítás után műszaki vezetőnek nevezték ki. Bár később téglaiipari főmérnöként dolgozott, 1988-tól orgonaakusztikai kutatásokban vett részt és 1993-ban megjelen-tette monográfiáját a gyár és a család történetéről.

1949. december 28-án vették állami tulajdon-ba az üzemet, amely elorvasztását Pécsi Hang-

szer- és Asztalosárugyár néven szenvedte el. A háború utáni egyházi élet képtelen volt ele-gendő számú megrendelést biztosítani, így a gyár nem illett a tervgazdálkodás rendjébe. A javítások száma is csekély volt. Szinte jelképes, hogy az orgonasípokhoz tárolt elsőrendű fa-anyagokból koporsók készültek, s így a gyárat szó szerint eltemették. Az anyagokat felemész-tette a termelés, a gépparkot megette a rozsdá, a levéltár egy része papírgyűjtő ifjak martaléka lett, a vezetőket és családtagjaikat pedig meg-hurcolta a hatalom: letartóztatás, házkutatások, vizsgálati fogság, bíróság és másodfokon 1–1 év börtön lett a részük a javak államosítás előli elvonása, a klerikális barátság és a templomok ékessége, a hangszerek királynője miatt...

Ilyen tragikus végjáték után különösen is fontos az utókor hálája és tisztelete az Angster-család munkássága iránt. Fontos, hogy Pécssett utcát neveztek el az alapítóról, Angster József-ről, hogy 1991-től szakiskola viseli a nevét, és az is beszédes, hogy a Pécs gazdaságáért sokat tevők Angster-díjban részesülhetnek.

De ezeken túl méltó ma köszönettel és hálá-val kijelentünk, hogy az *Angster-család európai hírű orgonaépítő művészete magyar örökség.*"

Megkezdődött a romániai orgonák átfogó összeírása

Három intézmény, a *Temesvári Nyugati Egye-tem*, a *Kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémia* és a *Kolozsvári Régészeti és Művészettörténeti Intézet* munkatársai külső szakemberek bevonásával készítették el azt a pályázatot, mely a Közokta-tási és Kutatási Minisztérium s az Egyetemi Fokozatú Kutatás Román Nemzeti Bizottsága anyagi támogatásából lehetővé teszi a teljes ro-mániai orgonaállomány egységes szempontú fel-mérését 2006 és 2008 között.

A kutatás eszmei célja azon jellegzetességek felmutatása, amelyek Romániát összekötik az európai kultúrával, valamint az egyes vallási és etnikai csoportokat egymással. A felmérés a ko-rábbi, az utóbbi évtizedekben orgonaművészek és -építők által végezett kutatásokra támaszko-dik. (A XX. század első felében *Viktor Bickerich* és *Franz Xaver Dressler*, majd —főként doktori disszertációk elkészítése kapcsán— *Bögözi Mol-nár Tiünde Erzsébet*, *Dávid István*, *Enyedi István*, *Hermann Binder*, *Walter Kindl*, *Franz Metz*, *Ursula Philippi*, *Felician Roșca*, *Steffen Schlandt*, *Erich Türk* és mások foglalkoztak orgonatörténettel.)

A kutatás irányítója *Terényi Ede* akadémi-kus, a Kolozsvári Zeneakadémia tanára és *Ma-rius Porumb* akadémikus, a Romániai Műem-lékvédelmi Hivatal elnöke. A csoport további tagjai egyrészt olyan egyetemi oktatók, akik e témában már tudományos munkát végeztek, másrészt orgonaépítők: *Felician Roșca* (a felmé-rés kezdeményezője, egyben a projekt igazga-tója), *Bögözi Molnár Tiünde Erzsébet*, *Hermann Binder*, *Bodó Márta*, *Rafaela Carabenciov*, *Enyedi István*, *Ciprian Firea*, *Walter Kindl*, *Papp Zoltán*, *Ursula Philippi*, *Ciprian Ștefănescu* (fordító), *Steffen Schlandt*, *Erich Türk*, *Maricica Angelica Vuia* (könyvelő).

A három évre tervezett munka első évében az eddig közölt adatokat gyűjtik össze, a máso-dik év a terepmunkáé, a harmadik az összeg-zésé. Ezt követően nyomtatásban is megjele-nik „Románia orgonarepertóriumá”.

Enyedi István (Szatmárnémeti) tudósítása nyomán